

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 310. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515386784224/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

Egentlig udnytter Elise blot tidens dobbeltsyn på kvinden og seksualiteten. Da præst og læge i en fortrolig stund taler om Elises erotiske væsen, siger lægen, at hun om dagen er den veritable sædelighed – og lægger så den ene hånd på hjertet og den anden på munden for at antyde hvor hedt det går for sig om natten, i ly af mørket, i *hemmelighed*.

Kvindens væsen var for samtidens mand splittet i den dydige mandonnafigur og den promiskuøse ludernatur. Kvindens seksualitet, hendes lyst, skulle holdes i det skjulte, hvor den opstemte mand kunne opsøge den. Lægen besynger sin ægteskabelige lykke, for Elise besidder begge sider uden nogen konflikt for ham. Tror han da. For da det hemmelige kommer for en dag, kan han ikke acceptere sin kones væsen. Han begår selvmord uden at have talt med hende.

Lægen siger til Wilhelm at han er »opvaagnet af en lang og sød Drøm« – derfor kalder Wilhelm sin fortælling *Sildig Opvaagning*. Men historien får jo også navn af Blicher: Også Wilhelm vågner for sent. Han gør på intet tidspunkt noget for at bringe de to ægtefolk sammen og mægle mellem dem. Tværtimod, hvis man kigger nøje efter, opdager man at han fra sin udenforstående, iagttagende position hele tiden er med til at skubbe i den forkerte retning. Han er altid til stede men han er aldrig til gavn. Og netop på det tidspunkt hvor han kan være en »højest nødvendig Trediemand« (s. 87), nemlig da lægen og Elise skal mødes for første gang efter at alt er afsløret, er han der for en gangs skyld ikke. Han sover over sig.

Wilhelm fortæller sin historie i en rytme der viser, at han er klar over hvor dramatisk den er. Han har vores fulde opmærksomhed, vi forføres til at føle frygt og medlidenhed. Men samtidig placerer han sig selv i en sikker position – og når man opdager det forstår man, at han kunne have fortalt en helt anden historie. Ikke mindst den om, hvor tiltrukket af den faldne kvinde han selv var!

2

Det samme gør sig gældende i *Hosekræmmeren*, men ved hjælp af en ganske anderledes komposition og en anden type fortælleteknik. Blicher sætter to fundamentalt forskellige fortælle måder over for hinanden og skaber derved det felt hvori den tragiske historie bliver andet og mere end blot en blodig beretning om en skæbnesvanger galskab. Hosekræmmerens simple, upåtagede historie om de græ-